

OPŠTA UDRUŽENJA PREDUZETNIKA ASOCIJACIJE PRIVREDE ILI NE

REZIME: Opšta udruženja preduzetnika kao mesto okupljanja nosioca sitnog kapitala i najosnovnije forme bavljenja privrednom delatnošću često se tretiraju kao marginalni deo privrednog okupljanja iako po mnogim pokazateljima društvenog doprinosa zaslužuju bolji tretman i zapaženiji odnos države prema njima. Deo takvog odnosa države i društva prema njima leži u činjenici da su svi ozbiljniji oblici privrednog delovanja osnovani u formi privrednih društava a ne preduzetnika i da se njihova evidentno veća ekonomska snaga ispoljava u asocijacijama koje predstavljaju njih a oni po prirodi odredbi zakona nisu članovi opštih udruženja. Ovo je ujedno i oblast organizovanja građana i legitimnih nastojanja civilnog društva da unaprede državnu i društvenu zajednicu Srbije.

U Republici Srbiji OUP se registruju na osnovu Zakona o privrednim komorama i predstavljaju osnovni oblik udruživanja preduzetnika. Zakonski okvir koji omogućava rad udruženja nije dovoljan za njihovo stvarno i potpuno privredno i društveno angažovanje. Potreban je veliki napor u trasiranju puta prema državnom partnerstvu u pravom obimu i smislu.

Ključne reči: organizacija, udruženje, preduzetnici, zakon, pravni okvir, komora.

Uvod

Udruženja koja su po svojoj pravnoj prirodi nedržavne organizacije osnivaju građani sa određenim zajedničkim svojstvima ili afinitetima. U ovom slučaju radi se o zajedničkom svojstvu fizičkog lica koje je registrovano i koje radi sticanja dobiti u vidu zanimanja obavlja određene zakonom dozvoljene delatnosti, uključujući umetničke i stare zanate i poslove domaće radinosti, kako je i predviđeno u zakonu koji odobrava i određuje ovakvu formu organizacije sa ciljem bavljenja privrednom delatnošću radi sticanja dobiti. Član, preduzetnik bavi se delatnošću

* Visoka strukovna škola za preduzetništvo, Beograd

radi sticanja dobiti a kao član udruženja doprinosi radu svoje organizacije i u tom svojstvu ne stiče dobit za sebe niti udruženje. Udruženja su nedobitne organizacije. Opšte udruženje preduzetnika opštine je samostalna poslovno stručna, interesna, strukovna i nestranačka organizacija preduzetnika. U udruženju mogu da se udruže i drugi subjekti koji obavljaju privrednu delatnost, na osnovu posebne odluke nadležnog organa Udruženja.

Znači, iako po svojoj prirodi fizička lica stiču status preduzetnika momentom „bavljenja delatnošću radi sticanja dobiti“ njihove organizacije registrovane na osnovu Zakona o privrednim komorama imaju lukrativan karakter.

Forma udruživanja preduzetnika u privredne komore preko opštih udruženja nije „istorijski konstitutivna“ niti opravdana u smislu ravnomernog razvoja privrednih subjekata na osnovu privrednog ambijenta, zastupanja njihovog interesa i Ustavne obaveze da to čini, ali je svakako zakonski određen oblik delovanja.

U ovom radu predstavimo zakonski okvir kojim se ili u kojem se materija opštih udruženja reguliše. Isto tako u delovima ćemo predstaviti i stvarne odnose u okviru udruženja i komore kao celine ali i njihov odnos u okviru zakonskih odredbi. Uporedno pravni pregled nije moguće dati jer bi rad premašio okvire mogućih kapaciteta u okviru zadate teme ali ćemo naglasiti da su rešenja i problemi zemalja bivše Jugoslavije veoma slični.

Pravni okvir

Zakon o privrednim komorama je zakonski okvir koji omogućava da se Ustavom određeno pravo ali i osnovno ljudsko pravo na udruživanje ove društvene kategorije realizuje. Moramo napomeniti da su u vreme donošenja ovog zakona egzistirala još dva zakona, Zakon o društvenim organizacijama i udruženjima građana¹ i Zakona o udruživanju građana u udruženja, društvene organizacije i političke organizacije koje se osnivaju za teritoriju Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije², koji su istovremeno bili u primeni i čije odredbe su bile zasnovane na istim principima, dozvoljavale su da se osnivaju ovakva udruženja ravnopravno sa ostalim civilnim sektorom. Ovi zakoni, međusobno se po nadležnosti nisu isključivali niti zadirali u nadležnost registracije i dozvoljavali su građanima koji se preduzetništvom u vidu registrovanog zanimanja bave, da se udružuju, prema njihovim odredbama. Dešavalo se da jedna registraciona prijava kod jednog organa bude odbijena usled manjkavosti ili nepotpune forme a onda predata kod drugog bude prihvaćena. To se dešavalo u istom pravnom sistemu.

Jedina razlika bila je, određenje mesta registracije. Intersantno je da u slučaju postojanja sukoba zakona, zakonodavac nijednom odredbom nije predviđeo nadležni propis ili organ za odlučivanje o nadležnosti, što nedvosmisleno

¹ Službeni glasnik SRS br. 24/82, 39/83, 17/84, 50/84, 45/85, 12/89 i Sl. Glasnik RS br. 53/93, 67/93, 48/94.

² Službeni list SFRJ, br. 42/90 i „Službeni list SRJ“, br. 24/94, 28/96 i 73/00.

upućuje, odnosno, ostavlja mogućnost nadležnosti u odlučivanju o spornim elementima pred Ustavnim sudom.

Mišljenja smo da ovakva rešenja nisu bila celishodna i da se u njihovom sukobu nadležnosti, koji je očigledan i društveno nepotreban, nije vodilo računa prilikom postavljanja zakonodavnog okvira. Ovo pokazuje i stvarnu nebrigu političkog establišmenta, koji je na ovakav način stavio ista na margine društvenog života. Jednostavno, nisu se bavili time ili se nisu dovoljno bavili time. To je elementarna pretpostavka koja je rezultirala društvenim razvojem i potrebom za donošenje novog posebnog Zakona o udruženjima.

Zakona o udruženjima je još u Nacrtu nedovoljno određen, takav je i usvojen. Očigledno iako nov po prirodi, koji uz postojanje odredbi Zakona o privrednim komorama, koje se odnose na udruženja preduzetnika a koji su „prevedeni“ iz opšteg režima dva navedena zakona³ u režim komorskog zakona, ovaj zakon očigledno novelira stare odredbe o udruženjima i prilagođava ih potrebi postojanja jedinstvenih normi o ovom važnom građanskom sektoru ali i ulazi u ponovnu dvojnost propisa koje pokušava odredbom o subjektima odvojiti od opštih udruženja preduzetnika, svrstavajući sebe prema ostalom civilnom sektoru. Svakako bez obzira na spremnost za brzi početak primene zakona, dugu proceduru njegovog donošenja, čak i uz pristojnu distancu *vacatio legis*, nismo uverenja da se materijalna istina kao zakonska pretpostavka ogleda u normama ovog zakona. Ipak kako ovaj zakon poseduje punu pravnu snagu i mora se poštovati moramo istaći da nam je bliže mišljenje da ovde treba kodifikacija. Iskustvo pokazuje da „o istim ponašanjima mogu da postoje različite moralne i samo jedna pravna norma“⁴.

U praksi će opet biti nedoumica i kočenja i ove odredbe neće dovesti do adekvatnog tumačenja pojma privatnih preduzetnika i njihovih udruženja. Poznavajući praksu postupanja registracionih organa uključujući i one nadležne za poslodavačke organizacije u oblasti socijalnog dijaloga koje je u nadležnosti Ministarstva rada⁵ ovo je slučaj koji bi sigurno Ministarstvo za državnu upravu⁶ u slučaju spora tumačilo, a to nije prava mera u odlučivanju.⁷

Registre udruženja vode tri različita organa i moguće je registrovati udruženja sa istim ciljem pod različitim nazivima i pred različitim organima, čak u određenim slučajevima i pod istim imenom. Isto tako i grupa preduzetnika radi ostvarivanja uticaja i pritiska na vlast, što je izuzetan praktični aspekt, može osnovati tri različita udruženja sa potpuno istim članstvom, koji u ovoj oblasti deluju povezano i međusobno su identični u radu i ciljevima, imaju istu organizacionu

³ Zakon o društvenim organizacijama i udruženjima građana Republike Srbije i Zakona o udruživanju građana u udruženja, društvene organizacije i političke organizacije koji se osnivaju za teritoriju SFRJ.

⁴ R. Lukić, B. Košutić, D. Mitrović, Uvod u pravo, Beograd 2001, str. 336-340.

⁵ V. Perišić, Službeništvo i pravo službenika, Novi Sad 2009, str. 66.

⁶ Ibid., str. 62.

⁷ Zakon tumači zakonodavni organ, organ koji je doneo zakon.

strukturu i isto sedište kao i ista tela i organe i registrovati ih pred različitim organima.⁸ Zakoni im to dozvoljavaju. Ovo je praktičan primer za probleme koje izaziva međusobna neusklađenost zakona i loše određene odnosno formulisane zakonske odredbe koje pojam i suštinu stvarnosti nisu praktično posmatrali.

Odredbe Zakona o udruženjima⁹ koje pojam udruženja vide opštije od Zakona koji određuje pojam udruženja preduzetnika, i koji kažu „Udruženje jeste dobrovoljna i nevladina nedobitna organizacija zasnovana na slobodi udruživanja više fizičkih ili pravnih lica, osnovana radi ostvarivanja i unapređenja određenog zajedničkog ili opšteg cilja i interesa, koji nisu zabranjeni Ustavom ili zakonom“ su objektivno novelirana ideja stavljanja rada nevladinog sektora u domen realne mogućnosti kontrole od strane države kao što je bilo i u ranije navedena dva zakona.

Ovaj zakon će u svojoj primeni i praksi uvesti nove oblike postojanja asocijacija koje predstavljaju preduzetnike i samostalno u okviru pravnog i privrednog sistema zastupaju interese ovih specifičnih fizičkih lica ali koje se osnivaju na osnovu drugog interesa civilnog društva. Ovaj zakon u ovom momentu nije predmet našeg interesovanja, napominjemo ga, radi uslovno jedinstvenog stava pojma organizacije, koja se specijalnim odredbama pojedinih zakona preciznije definiše i određuje subjekte na koje se odnosi.

Zato, ne šireći dalje teoriju o pojmu udruženja posvetićemo se konkretnom zakonskom okviru ovog segmenta civilnog društva dajući konkretno određenje. Istovremeno moramo naglasiti da je u zakonskom položaju opštih udruženja preduzetnika moguće videti jasno opredeljenje političke vlasti za ograničavanje moći i sprečavanje velikog rasplinjavanja potencijala ovakvih asocijacija sadržane u velikom broju ujedinjenih, pojedinačnih moći, u pravcu postizanja nivoa partnerstva državi. Zakonskom odredbom ova udruženja svedena su na teritorijalno organizovanje u manje jedinice iako imaju mogućnost privida opštosti kroz formu naziva.

Pojam

Radi zajedničkog unapređivanja rada i poslovanja, usklađivanja posebnih i zajedničkih interesa, predlaganja mera za poboljšanje uslova poslovanja i ekonomskog položaja i socijalne sigurnosti, kao i radi razmatranja i rešavanja i dru-

⁸ Opšte udruženje (ili drugo udruženje preduzetnika) upisuje se u registar opštih udruženja koji vodi Privredna komora Beograda, odnosno Regionalna privredna komora (Član. 28 st. 2. Zakona o privrednim komorama), Udruženja poslodavaca upisuju se u registar koji vodi Ministarstvo rada, zap. i soc. politike (član 217. Zakona o radu) a Udruženja koja su registrovana na osnovu Zakona o udruženjima registruju se u Agenciji za privredne registre.

⁹ Službeni glasnik RS, br. 51/09.

gih pitanja od zajedničkog interesa, osnivaju se opšta udruženja preduzetnika (u daljem tekstu: opšta udruženja).¹⁰

Članovi opštih udruženja su preduzetnici iz člana 8. stav 2. ovog zakona.¹¹ U članu 8. stav 2. ovog zakona kaže se da su preduzetnici koji u vidu registrovanog zanimanja obavljaju privrednu delatnost i njihove zadruge, članovi komore preko opštih udruženja preduzetnika.

Ovde imamo klasifikaciju pojma „opšta udruženja“ pod njima se u smislu ovog zakona podrazumevaju udruženi preduzetnici svih klasifikacionih profila: pekari, mesari, zidari, tesari, moleri, taksisti, vodoinstalateri, bačvari, sodadžije, sokadžije, stolari, tapetari, zlatari, sajdzije, trgovci i sl. Svi oni imaju mesta u istom udruženju jer ih je zakonodavac svrstao u kategoriju preduzetnika što je njihov generički pojam. U okviru ovih udruženja oni se mogu svrstavati na razne načine kroz formiranje sekcija koje imaju u svom sastavu klasifikacione profile koji su isti ili slični ili ih povezuje neki konkretniji proizvodni ili trgovinski interes. Ti odnosi se u okviru udruženja uređuju Statutima udruženja zasnovanih na zakonskom osnovu i odlukama osnivača odnosno skupština udruženja.

Osnivanje udruženja

Opšta udruženja osnivaju se za područje Privredne komore Beograda i regionalne privredne komore ili za područje jedne ili više opština, i to za jednu ili više privrednih delatnosti.¹²

Isto tako važno je naglasiti da je zakonom određeno da se odlukom skupštine privrednih komora određuje vrsta delatnosti i područje na kojima se Opšta udruženja preduzetnika osnivaju.¹³ Regionalne privredne komore i Privredna komora Beograda su zakonom dobile ovlašćenje da mogu odlukama svojih skupština osnovati ova udruženja.¹⁴

Iako zakonodavac koristi stručnu terminologiju i u zakonskoj odredbi kaže da „Odluku o osnivanju opšteg udruženja donosi skupština Privredne komore Beograda, odnosno regionalne privredne komore“¹⁵ moramo reći da je zakonodavac bio neprecizan u određivanju konstitutivne odredbe Opšteg udruženja preduzetnika jer to formalno i stvarno nije moguće odrediti kao odluku o osnivanju. Naime, opšta udruženja se ne mogu osnivati odlukom državnog organa a još manje odlukom privredne asocijacije kakva je privredna komora, naročito regionalna privredna komora. Navedeno bi bilo u suprotnosti sa ustavnim slobodama na pravo slobodnog udruživanja i pravo organizovanja zakonom dopuštenih organi-

¹⁰ Član 10. st. 1. Zakona o privrednim komorama (Službeni glasnik RS, br. 65/01).

¹¹ Ibid., član 22. st. 2.

¹² Ibid., član 23. st. 1.

¹³ Ibid., član 23. st. 2.

¹⁴ Ibid., član 24. st. 1.

¹⁵ Ibid., član 24.

zacija. Zakonska dopuštenost u svakom slučaju ne poznaje automatsko zakonsko postojanje, nego izvesnost da nešto može postojati ako određeni subjekti ispune određene uslove koje zakon određuje.

Znači, navedeno određenje bi isključilo pravo subjekata organizacije na slobodu izbora udruživanja što potvrđuje i činjenica da određeni subjekti ne moraju i nisu registrovali opšta udruženja preduzetnika. Naime, Zakon o komorama nije propisao da sva do tada postojeća udruženja moraju izvršiti preregistraciju ili usklađivanje sa ovim zakonom. On je omogućio formiranje novih udruženja i preregistraciju postojećih u formi predviđenu njegovim odredbama.

Izraz konstituiše ne znači kako to u zakonu i jezičkom smislu izgleda i formalno se predstavlja kao podnošenje zahteva skupštini komore odnosno jezičku formulaciju: koji je u nastajanju.

Konstituisanje opšteg udruženja vrši se donošenjem statuta udruženja i izborom njegovih organa. I ono postoji od datuma i momenta donošenja ovih odluka a ne od momenta stvarnog upisa i donošenja odluke skupštine privredne komore, mesno nadležne za upis i vođenje registra udruženja. Ovo svakako govori o tome ko stvarno osniva i nemogućnosti primene odredbe koja tehnički nije usaglašena kao pravi izraz volje zakonodavca.

U praksi je prisutno opredeljenje preduzetnika da svoje interesovanje i potrebu za zajedničko delovanje opredele i potvrde kroz konstitutivne – osnivačke skupštine na kojima potvrđuju svoje opredeljenje za udruživanje i to konstatuju usvajanjem statuta i donošenjem odluka o predstavničkim organima i licima koja dobijaju ovlašćenje za realizaciju registracije koju Regionalna komora ili Privredna komora Beograda vrši kao registracioni organ na način koji je svojim aktima odredila Privredna komora Srbije i propisala kroz Uputstvo o načinu vođenja registra udruženja odnosno odredila svojim autonomnim aktima. Ovo sve dovodi u pitanje proklamovani normativni sistem osnivanja udruženja koji se dalje statutom privredne komore ponovo dovodi u pitanje.

Normativni sistem predviđa zakonske uslove koji se moraju ispuniti za vavljanu registraciju udruženja odnosno sticanje svojstva pravnog lica. Ispunjenjem zakonski predviđenih uslova registracioni organ mora prihvatiti registraciju organizacije koja je upravo ispunjenjem uslova stekla status pravnog lica a organ to samo konstatuje upisom u javnu knjigu. Nasuprot iznesenom kod nas skupština privredne komore donosi odluku o osnivanju udruženja¹⁶ što nedvosmisleno upućuje da je kod nas u primeni koncesioni sistem. U prilog ovome imamo slučaj konstitisanja udruženja trgovaca u Sremskoj Mitrovici nakon donošenja Zakona o komorama, preciznije 2005. godine koje je skupština Sremske privredne komore odbila upis smatrajući da udruženja ima previše, što je čisto diskreciona odluka, obzirom da su ispunili sve zakonom propisane uslove kao i druga udruženja koja su upisana u registar ove komore. Smatramo da je ovde postojao elemenat i

¹⁶ Član 24. st. 1.

činjenično stanje za traženje sudske zaštite. Očigledno je norma tako napisana da se može postupati od slučaja do slučaja.

Postoji mogućnost da se udruženja konstituišu odnosno da se formiraju i bez upisa u javni registar što za posledicu ima status bez pravne sposobnosti. Ovakvih situacija ima u uporednom pravu i one su kao mogućnost formalno pravno moguće sa ograničenjem, nemogućnosti istupanja u pravnom prometu.

Forma delovanja

Zakon je isto tako propisao određenu formu delovanja udruženja i obavezne delove najvišeg autonomnog akta, statuta udruženja. On statut naziva aktom o osnivanju. Privredna komora Srbije je preko Zajednice preduzetnika privredne komore Srbije preporučila formu akta o osnivanju i opredelila njegove sastavne obavezne elemente bez kojih regionalne komore neće formalno izvršiti upis u registar ni nakon donošenja odluke skupštine komore mesno nadležne za upis tj. osnivanje.

Akt o osnivanju opšteg udruženja sadrži naročito: naziv i sedište opšteg udruženja, delatnost za koje se osniva opšte udruženje, sredstva za početak rada udruženja i način obezbeđivanja tih sredstava, podatke o licu koje vrši dužnost sekretara opšteg udruženja i njegova ovlašćenja.¹⁷

Naziv i sedište

Naziv i sedište su obavezni elementi svake organizacije. Naziv jeste ime udruženja i ono je ime pod kojim se udruženje pojavljuje u pravnim i drugim odnosima. Kao što svako fizičko lice ima ime i dobija ga rođenjem a registruje upisom u odgovarajuću javnu knjigu, matičnu knjigu rođenih tako i pravno lice udruženje preduzetnika dobija svoje ime koje se sastoji od prefiksa opšte koje je posebna karakteristika i koje je obavezan element imena, kao što je i ime opštine na kojoj se nalazi. U ovom slučaju titulus određuju preduzetnici osnivači a pravo na upotrebu imena određuje regionalna privredna komora odnosno privredna komora grada Beograda odnosno registracioni organ kroz upis u knjigu, odnosno registar opštih udruženja. Bez odgovarajućeg sticanja prava na ime osnov (titulus) ne daje pravo upotrebe imena u pravnom prometu. Kao što privredni subjekti nemaju status pravnog lica određen zakonom tako ni udruženja nemaju status pravnog lica bez imena udruženja. Za ime je karakteristično i da se ne može pojaviti identično ime dva različita udruženja.

Sedište opšteg udruženja preduzetnika određeno je odlukom osnivača i obavezni deo statuta je kao i ime i predstavlja mesto na kome i u kome će se nalaziti tela i organi udruženja ali i ovlašćeno lice za zastupanje. To mesto je „pravno sedište“ udruženja i ono se određuje kroz ispoljavanje adrese kao što fizičko lice

¹⁷ Član 24. st. 2.

ima svoje mesto prebivališta ispoljeno kroz određenu geografsku i administrativnu adresu. Posebna karakteristika vezana za ime opšteg udruženja preduzetnika jeste da može postojati na teritoriji jedne opštine samo jedno opšte udruženje daje mu karakter ličnog imena udruženja. Ovo ime služi za identifikaciju u pravnom prometu i označava samo onu organizaciju koja se pojavljuje pod njim.

Delatnost

Delatnost za koje se osniva opšte udruženje predstavlja više oblast delovanja udruženja i misli se na predstavljanje i zastupanje opštih i zajedničkih interesa poslovne asocijacije preduzetnika a ne na stvarnu konkretnu delatnost određenu klasifikacijom delatnosti. Ona je svakako određena kao udruženja građana odnosno kao delatnost poslovnog udruženja.

Udruženja ne mogu dobiti pravo na obavljanje javnih ovlašćenja tako da se delatnost svodi isključivo na navedene poslove koji su određeni u statutu i koji moraju biti u okviru zakonski dozvoljenih poslova za ovakvu vrstu pravnih organizacionih formi. Obavljanje delatnosti udruženja po samoj prirodi udruženja isključuje sticanje dobiti i obavljanje poslova kojima se stiče dobit. U praksi najčešće zakonodavac i izvršna vlast udruženjima dozvoljavaju određene delatnosti u okviru intelektualnih ili tehničkih poslova kojima se stiču novčani prihodi. Ovo je sam pokušaj izvršne vlasti da iz svojih budžeta eliminišu ili minimalizuju izdvajanja za rad ovog civilnog sektora.

Sredstva za početak rada udruženja i način obezbeđivanja tih sredstava

Sredstva za početak rada udruženja i način obezbeđivanja tih sredstava uglavnom potiču od članova osnivača i dotacije koje prilikom osnivanja daje regionalna privredna komora ili Privredne komore Beograda.

Sva udruženja, odnosno većina ovih udruženja su već postojala i uglavnom su bila registrovana po ranije važećim a pomenutim zakonima.¹⁸ Donošenjem odluke Privredne komore Srbije i regionalnih privrednih komora u Republici Srbiji pristupilo se preregistraciji postojećih udruženja odnosno prilagođavanja rada novom zakonu. Prilagođavanje rada i usklađivanje akata urađeno je dvojako. Komora nije imala jedinstven stav po tom pitanju tako da su određena udruženja donosila odluku o prestanku rada sa usmeravanjem postojeće imovine kao osnivačkim ulogom udruženja koja će nastati a neka sa formom pravnog sledbeništva odnosno izmenom akata i promenom imena udruženja. U oba slučaja imovina prethodnih udruženja prešla je neprimetno odlukom organa udruženja, skupštine

¹⁸ Zakon o društvenim organizacijama i udruženjima građana Republike Srbije i Zakona o udruživanju građana u udruženja, društvene organizacije i političke organizacije koji se osnivaju za teritoriju SFRJ.

na „novo“ pravno lice. Ovo je bilo interesantno pravno pitanje koje se u vremenu propustilo pravno raspraviti.

Udruženja sredstva za početak rada obezbeđuju iz članarina i doprinosa osnivača i najčešće su u momentu „ovog osnivanja“ imala sredstva i imovinu. Udruženja koja su po ovom zakonu prvi put stvarno osnovana sredstva su dobijala od osnivača, mesno nadležne registracione komore i od opštine na čijoj teritoriji se nalazi.

Podaci o licu koje vrši dužnost sekretara opšteg udruženja i njegova ovlašćenja

Prilikom registracije svakog pravnog lica propisi predviđaju postojanje fizičkog lica koji će obaviti u ime osnivača određene aktivnosti. Prilikom osnivanja odnosno registracije udruženja u privrednoj komori kao sastavni deo potrebne dokumentacije nalazi se i prijava sa podacima o sekretaru udruženja koja sadrži: ime i prezime, školsku spremu, prethodno radno iskustvo i telefon. To su osnovni podaci koji imaju za cilj pravljenje određenih evidencija u okviru komorskog sistema i planiranje aktivnosti na pripremi za praćenje rada komorskih organa.

Udruženje ima sekretara koga imenjuje i postavlja Izvršni odbor, u skladu sa zakonom i Statutom.

Odredbama Statuta udruženja određeno je najčešće da : sekretar neposredno rukovodi poslovima Stručne službe, stara se o zakonitosti rada Udruženja, učestvuje u pripremanju sednica organa i tela Udruženja, orgaizuje sprovođenje njihovih odluka i zaključaka i stara se o izvršenju Programa rada i finansijskog plana Udruženja.

U slučaju sprečenosti u rukovođenju Stručnom službom i obavljanju stručno-administrativnih poslova, sekretara zamenjuje službenik koga on odredi, ili koga predsednik Izvršnog odbora odredi ako je sekretar bio sprečen da to učini. Prava obaveze i odgovornosti po osnovu rada sekretar ostvaruje u Stručnoj službi Udruženja. Mandat Sekretara Udruženja traje četiri godine sa pravom ponovnog izbora.

Prestanak rada udruženja

Prestanak rada udruženja određen je statutom opšteg udruženja koji je sastavni deo dokumentacije koja se predaje prilikom osnivanja i nastankom tih uslova registracioni organ briše udruženje iz registra što se smatra momentom prestanka rada udruženja.

Udruženje prestaje sa radom donošenjem pravosnažne sudske presude o zabrani rada kao i po svim osnovama koje važe za prestanak rada udruženja koja su osnovana Zakonom o udruženjima.

Udruženje prestaje sa radom i po odluci Skupštine.

U slučaju da se Skupština, iz bilo kojih razloga, ne može održati u periodu dužem od jedne godine, odluku o raspisivanju novih izbora za Skupštinu doneće Izvršni odbor. Ukoliko ne uspe ni drugi pokušaj raspisivanja novih izbora, odluku o prestanku rada Udruženja doneće Izvršni odbor. Ona je kao postupak obavezujuća.

Udruženje može prestati sa radom i dobrovoljno. To su slučajevi koji se rešavaju odlukom skupštine kao najvišeg organa odlučivanja u Udruženju.

U slučaju da Udruženje prestane sa radom iz bilo kojih razloga pristupa se njegovoj likvidaciji na način i po postupku koji propisuje zakon.

Zaključak

Republika Srbija ima dugu i kvalitetnu tradiciju organizovanja zanatstva i trgovine. Zbog vekovnog ropstva on nije imao začetke kao u klasičnim zanatskim državama ali ga možemo posmatrati od 1817. godine i nastanka prvih esnafa. Kroz istoriju status članova se menjao, država ih je nekad podsticala a nekad strahujući, oštrom normom sasecala i dovodila na izbore.

Danas su udruženja preduzetnika stavljena pod oreol komorskog sistema i u njemu ostvaruju minimum prava dovoljnih za golu egzistenciju. Održavaju se čistim entuzijazmom malobrojnih zaposlenih i aktivnostima preduzetnika koji su uglavnom grupisani u organe i tela udruženja.

Zakonski okvir u kojem deluju nije im stavio mogućnost „komorskog doprinosa“ obaveznog karaktera, pa se logično u besparici ne snalaze u ostvarivanju uticaja na vlast i nosioce privrednog sistema. U zakonu je puno neodređenih i nejasnih odredbi koje komorama daju mogućnost da preko svoje pravne službe daju tumačenja zakonskih odredbi svesni nedostatka, pravnih mehanizama kojih apsolutno u udruženjima nema i na taj način udruženja drže u svojoj nadležnosti, prisvajajući njihovu brojnost kao sopstvene attribute za koje in return¹⁹ ne daju gotovo ništa. To je dokaz da je nekad bolje „znati nego imati“. Krupan kapital koncentrisan u komorama, je ovu činjenicu lako iskoristio i marginalizovao značaj 250.000 preduzetnika i preko 200 njihovih udruženja ističući svoje interese kao zajedničke, iako su oni u primetnoj koliziji, i time ostvario izvanredan uticaj na kreiranje privrednog ambijenta za svoje potrebe, određujući sebe u odnosima društvo-državna vlast, kao društvo sa pretenzijama direktnog mešanja u zakonodavne okvire i podređivanja istih sebi.

¹⁹ Rursus, en revanche, en cambio (zauzvrat)...

Vladan S. Perišić, M.Sc.

The Hight trade of business school, Belgrade

***The general associations of entrepreneur
association of economy: yes or no***

A b s t r a c t

The general associations of entrepreneur as a place for gathering the bearers of small capital and the basic form of dealing in economic activity are often treated as a marginal part of economic gathering, even though by many indicators of social contribution it deserves better treatment and more dedicated regard of state for the general associations of entrepreneur. The part of such relation of state and society toward them lies in the fact that all of the important shapes of economic activity are founded in the form of economic associations and not in form of entrepreneurs and that theirs evidently bigger economical strength is shown in associations which represent them and they by nature of legal regulations are not members of general associations. At the same time this is area of organising citizens and legitimate efforts of civil society to improve the state and social community of Serbia.

In the Republic of Serbia general associations of entrepreneur are registered on base of Law of Economic Chambers and they represent the basic form of merging of entrepreneurs. Legal frame that allows work of associations is not sufficient for its real and full, economic and social engagement. It is necessary to make a great effort in puning a road toward state partnership in right volume and sense.

Key words: organization, association, entrepreneur, law, legal frame, chamber.

Literatura

1. A. Spasić, Privredne komore, Beograd, 1971.
2. D. Mitrović, B. Košutić, Autonomno pravo, Beograd, 1986.
3. M. Vasiljević, Poslovno pravo, Beograd, 2004.
4. R. Lukić, B. Košutić, D. Mitrović, Uvod u pravo, Beograd 2001.
5. V. Perišić, Službeništvo i pravo službenika, Novi Sad, 2009.
6. Statut OUP Sremska Mitrovica, OUP Sremska Mitrovica, 2002.
7. Statuta Privredne komore Beograda, Sl. list grada Beograda br. 31/02; 4/05; 27/06 i 14/07.
8. Statut Privredne komore Srbije, Sl. glasnik Srbije, br, 45/02, 107/03 i 44/05.

9. Zakon o društvenim organizacijama i udruženjima građana, Službeni glasnik SRS br. 24/82, 39/83, 17/84, 50/84, 45/85, 12/89 i Sl. Glasnik RS br. 53/93, 67/93, 48/94.
10. Zakon o privatnim preduzetnicima, Sl. glasnik R Srbije, br. 54/89.
11. Zakona o privrednim komorama, Službeni glasnik RS, br. 65/01.
12. Zakon o privrednim društvima, Službeni glasnik RS, br. 125/04.
13. Zakona o udruživanju građana u udruženja, društvene organizacije i političke organizacije koji se osnivaju za teritoriju SFRJ, Službeni list SFRJ, br. 42/90.